

طرح درس

عنوان درس: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری ها	گروه هدف: دانشجویان کارشناسی پرستاری
تعداد و نوع واحد: ۱ واحد نظری	محل اجرا: دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه
پیش نیاز: ندارد	مدرس: علویانی
شیوه تدریس: سخنرانی ، بحث گروهی ، پرسش و پاسخ	E-mail: malaviani@yahoo.com

هدف کلی:

۱. آشنا شدن دانشجویان با اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی و پزشکی پیشگیری
۲. آشنا شدن دانشجویان با علل ایجاد و چگونگی انتشار بیماری ها در جامعه
۳. کسب اطلاعات اختصاصی راجع به اپیدمیولوژی بعضی از بیماری های شایع کشور

اهداف رفتاری:

در پایان دوره از فراگیران انتظار می رود تا قادر باشند :

۱. تعریف اپیدمیولوژی، برخورد اکولوژیک با بیماری ها
۲. واژه های متداول در اپیدمیولوژی
۳. عوامل بیماری زای فیزیکی، شیمیایی، و بیولوژیک
۴. عوامل میزبان (عوامل محیط فیزیکی، شیمیایی و اجتماعی)
۵. پیشگیری و مراحل مختلف آن
۶. کلیات و انواع مطالعات اپیدمیولوژیک
۷. اپیدمی ها و چگونگی بررسی آنها
۸. غربالگری
۹. پزشکی جغرافیایی
۱۰. برنامه گسترش ایمن سازی EPI
۱۱. اپیدمیولوژی و کنترل بیماری های قابل پیشگیری به وسیله واکسن
 - کلیاتی در باره شش بیماری قابل پیشگیری با واکسن و مکانیسم ایمنی
 - واکسن، ساخت، نگهداری (زنجیره سرد) و کاربرد آنها
 - نحوه تشکیل و اداره یک مرکز واکسیناسیون و انجام برنامه و چگونگی ارزشیابی عملی برنامه EPI
- ۱۱- اپیدمیولوژی و کنترل بیماری های کودکان
 - تعریف، اهمیت، اپیدمیولوژی بیماری های تنفسی و عفونت های تنفسی
 - تعریف، اهمیت، اپیدمیولوژی بیماری های گوش و لق و بینی
 - تعریف، اهمیت، اپیدمیولوژی بیماری های اسهالی (اسهال های ناشی از اشرشیاکلی، وبا، ویریوها، اسهال های انگلی و عفونت های سالمونلا و...
 - تعریف انواع دهیدراتاسیون و تشخیص آن
 - درمان اسهال با توجه به دهیدراتاسیون
 - آموزش بهداشت در کنترل و پیشگیری از بیماری های اسهالی، بهداشت مواد غذایی، بهسازی محیط
 - سایر بیماری های مهم
 - کلیاتی در باره بیماری های عفونی شایع در ایران (سل، تب مالت، مالاریا

- کلیاتی در باره بیماری های خاص در ایران (هاری، جذام،...
- اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای غیر واگیر دار(پرفشاری خون، چاقی، دیابت، حوادث و مسمومیت ها، ...)
- اپیدمیولوژی و کنترل بیماری های واگیردار

جدول برنامه آموزشی، محتوی آموزشی جلسات

جلسه	عنوان جلسه	موضوعات مورد بحث	آمادگی لازم دانشجویان قبل از شروع کلاس	کنفرانس دانشجویان
۱	ارزشیابی آغازین مقدمه اپیدمیولوژی	<ul style="list-style-type: none"> - معارفه، ارزیابی وضعیت آگاهی دانشجویان، تبیین اهداف درس، نحوه ارائه درس و نوع ارزشیابی دانشجویان - تعریف اپیدمیولوژی، - واژه های متداول در اپیدمیولوژی 	معارفه و معرفی طرح درس ، انتظارات و چگونگی تدریس و ارزشیابی دانشجویان .	-
۲	عوامل بیماری زا	<ul style="list-style-type: none"> - طبقه بندی عوامل بیماری زا (فیزیکی، شیمیایی، و بیولوژیک و ..) - نقش عوامل مختلف در ایجاد بیماری(میزبان، محیط، عامل بیماری زا و ..) 	مطالعه، شرکت در بحث کلاس، ارائه فعالیت کلاسی توسط گروه دانشجویان با عنوان مرتبط با درس	
۳	پیشگیری و مراحل مختلف آن	-پیشگیری و روشهای اجرای آن، چگونگی انتقال بیماری	مطالعه، شرکت در بحث کلاس، ارائه فعالیت کلاسی توسط دانشجویان	
۴	کلیات و انواع مطالعات اپیدمیولوژیک	<ul style="list-style-type: none"> - آشنایی با انواع مطالعات اپیدمیولوژیک(بخش اول) - مطالعات توصیفی و تحلیلی 	مطالعه، شرکت در بحث کلاس، ارائه فعالیت کلاسی توسط دانشجویان	
۵	کلیات و انواع مطالعات اپیدمیولوژیک	<ul style="list-style-type: none"> - آشنایی با انواع مطالعات اپیدمیولوژیک(بخش دوم) - مطالعات مداخله ای(تجربی) 	مطالعه، شرکت در بحث کلاس، ارائه فعالیت کلاسی توسط دانشجویان	
۶	بررسی اپیدمی ها	<ul style="list-style-type: none"> - تعریف اپیدمی و انواع آن، نحوه برخورد با اپیدمی و شناخت علل ایجاد کننده 	مطالعه، شرکت در بحث کلاس، ارائه فعالیت کلاسی توسط دانشجویان	
۷	اصول و روشهای غربالگری	<ul style="list-style-type: none"> - تعریف، اهمیت و ویژگیهای غربالگری، اعتبار و 	مطالعه، شرکت در بحث کلاس، ارائه	

	فعالیت کلاسی توسط دانشجو	قابلیت تکرار		
۸		-	امتان میان ترم	
۹	مطالعه، شرکت در بحث کلاس، ارائه فعالیت کلاسی توسط دانشجو	آخرین وضعیت بیماریهای دیفتری، کزاز، سیاه سرفه، سرخک، سرخجه، فلج اطفال، اوریون، هپاتیت B	ایپیدمیولوژی بیماریهای قابل پیشگیری با واکسن	
۱۰	مطالعه، شرکت در بحث کلاس، ارائه فعالیت کلاسی توسط دانشجو	برنامه گسترش ایمن سازی EPI - آشنایی با زنجیره سرما	برنامه واکسیناسیون و زنجیره سرما	
۱۱	مطالعه، شرکت در بحث کلاس، ارائه فعالیت کلاسی توسط دانشجو	تعریف اسهال، انواع اسهال، مکانیسم های ایجاد کننده، عوامل موثر بر ایجاد اسهال، راههای پیشگیری از اسهال - وضعیت بیماریهای اسهالی در جهان و ایران، شناخت و طبقه بندی انواع کم آبی، اصول مایع درمانی خوراکی، نحوه برخورد با بیمار اسهالی	ایپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای اسهالی	
۱۲	مطالعه، شرکت در بحث کلاس، ارائه فعالیت کلاسی توسط دانشجو	عوامل موثر در محدودیت جغرافیایی یک بیماری - وضعیت ایران از نظر شرایط اقلیمی و انتشار جغرافیایی بیماری ها	عفونت های حاد دستگاه تنفس کودکان	
۱۳	مطالعه، شرکت در بحث کلاس، ارائه فعالیت کلاسی توسط دانشجو	کلیاتی درباره بیماری های عفونی شایع در ایران (سل، تب مالت، مالاریا)	بیماری های عفونی شایع	
۱۴	مطالعه، شرکت در بحث کلاس، ارائه فعالیت کلاسی توسط دانشجو	کلیاتی درباره بیماری های عفونی شایع در ایران (هپاتیت، جذام، ایدز)	بیماری های عفونی شایع	
۱۵	مطالعه، شرکت در بحث کلاس، ارائه فعالیت کلاسی توسط دانشجو	ایپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای غیر واگیر دار (پرفشاری خون، چاقی، دیابت، حوادث و مسمومیت ها)	ایپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای غیرواگیر	
۱۶	مطالعه، شرکت در بحث کلاس، ارائه فعالیت کلاسی توسط دانشجو		پزشکی جغرافیایی ایران	
۱۷		آزمون پایان ترم	ارزشیابی نهایی	

وظایف و تکالیف دانشجوی:

دانشجویان موظفند در جلسات درس حضور داشته باشند. به منظور مشارکت در آموزش، مسئولیت تدوین و ارائه برخی از مطالب آموزشی به عهده دانشجویان داوطلب گزارده خواهد شد

حضور و غیاب:

در صورتیکه دانشجویی در طول ترم بیش از ۴ جلسه غیبت داشته باشد، طبق مقررات اداره آموزش با وی برخورد خواهد شد.

نحوه ارزشیابی دانشجوی:

مشارکت در فعالیتهای کلاسی و حضور و غیاب: ۲ نمره

ارائه کنفرانس کلاسی: ۳ نمره

امتحان پایان ترم: ۱۵ نمره

در نمره نهایی دانشجو ارزشیابی تکوینی نیز بر اساس عملکرد دانشجویان در کلاس موثر خواهد بود.

توجه: سئوالات امتحان پایان ترم از مباحث گفته شده و به صورت تشریحی خواهد بود

منابع اصلی درس:

۱. اپیدمیولوژی لنون گوردیس .
۲. عزیزی، جانقربانی و همکاران. اپیدمیولوژی و کنترل بیماری های شایع در ایران
۳. جانقربانی و همکاران، کتاب جامع کلیات بهداشت عمومی، فصول ۸ و ۹ ، وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی ۱۳۸۷.
۴. جی. ا. پارک & پارک. اصول و مبانی اپیدمیولوژی ترجمه شجاعی تهرانی